

BRONKOALVEOLAARINEN HUUHTELUNÄYTE, ASBESTIKAPPALEIDEN KVANTITOINTI BI-BAL-2, 4039

Tiedustelut: Tekniset ohjeet: Patologian laboratorio, Sytologian tekniikka, puh. 044-7113486, Patologian laboratorio, näytteiden vastaanotto puh. 044-7113482

Yhteyshenkilöt: Patologian erikoislääkäri Essi Ikonen (puh. 044-7113474, essi.ikonen@kuh.fi) ja klinikaylilääkäri Vesa Kärjä (puh. 044-7113471, vesa.karja@kuh.fi).

Indikaatio: Asbestialtistuksen arviointi keuhkokuuhtelunäytteestä.

Lähete: Sähköinen lähete (Weblab/ Multilab, OHJE-2013-02859)

Näytteenotosta on hyvä tiedottaa patologian laboratorion sytologian tekniikkaa viimeistään näytteenoton alkaessa (puh. 044-7113486). Jos näytteenotto peruuntuu, asiasta on hyvä ilmoittaa.

Lähetetiedoista tulee ilmetä näytteenottoindikaatio ja kysymyksenasettelu keskeisine kliinisine ja anamneesitietoineen (ammatti ja pölyaltistus). Läheteessä on mainittava ruiskutetun keittosuolaliuoksen määrä sekä saadun saaliin määrä. Lähetetietojen tulee täsmätä lähetettävien näytepurkkien tietoihin. Esitietoihin tulee merkitä selvästi tieto näytteen mahdollisesta tartuntavaarallisuudesta tai infektion epäilystä (esim. pneumocystis -infektio, hepatiitti, HIV, tuberkuloosi, prionitauti).

Näyteastia: Natiivinäyte huuhteluruiskussa.

Näyte: Endoskooppinen huuhtelunäyte subsegmentaalisen bronkuksen tasolta. Kokonaisnäytemäärä kirjataan lähetetietoihin.

Näytteen säilytys ja kuljetus: Tuoreinäytteet toimitetaan välittömästi patologian laboratorion näytteiden vastaanottoon huoneenlämpötilassa. Tarvittaessa näytettä voidaan säilyttää jääkaappilämpötilassa.

Menetelmä: Sytosentrifuugivalmiste. Värjäysvalikoimaan kuuluu Rauta-erikoisvärjäys. Menetelmä on akkreditoitu (FINAS, T343, SFS-EN ISO 15189:2013).

Tulkinta: Sytologian esitarkastaja tulkitsee näytteen, jonka jälkeen patologian erikoislääkäri tai vastuuhenkilön valtuuttama erikoistuva lääkäri antaa mikroskooppitutkimuksen perusteella lausunnon, jossa otetaan kantaa asbestikappaleiden määrään per millilitra. Korkean asbestialtistuksen raja-arvo on yli 20 asbestikappaletta millilitrassa. Asbestikappaleiden alatyyppejä ei voi luotettavasti tunnistaa sytologisesta näytteestä. Myös läheteessä esitettyihin spesifeihin kysymyksenasetteluihin vastataan. Jatkotutkimuksina tehdään asbestikappaleiden laskenta ja tunnistaminen THL:n laboratoriossa (alihankinta).

Virhelähteet: Asbestikappaleiden muoto ja koko vaihtelevat suuresti eri asbestin alatyyppeihin mukaan (10-300 µm). Pienemmät asbestikappaleet voivat olla vaikeasti löydettävissä ja laskenta ei ole aivan ongelmaton. Sytologinen asbestilöydös on suositeltavaa varmistaa histologisella keuhkonäytteellä, josta asbestin määrä on luotettavammin tulkittavissa.

Tekstiheys: ma-pe

Tulos valmiina: 7 arkipäivän kuluessa näytteen saapumisesta (80%). Kiireellisenä pyydettyt näytteet pyritään vastaamaan nopeammin.

Laatija, pvä: Tuomas Rauramaa, Satu Remes, 15.9.2020

Hyväksyjä, pvä: Vesa Kärjä, 18.9.2020

Päivitetty, pvä: Essi Ikonen, Satu Remes, 25.7.2022

Akkreditoituun pätevyysalueeseen sisältyvä toiminta on nähtävissä verkkosivuilta:
www.finas.fi - Akkreditoitut toimijat - T343.